

PAKIET MATERIAŁÓW DYDAKTYCZNYCH

do kształcenia na odległość dla nauczycieli
wychowania przedszkolnego

Projekt „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Materiał opracowany w ramach grantu przez Zachodniopomorskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Szczecinie

SCENARIUSZ 1 (z 2)

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA dzieci z grupy zerowej

PROWADZONYCH PRZEZ rodzica w domu

OPRACOWANY PRZEZ Renatę Wiśniewską

(Zachodniopomorskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Szczecinie)

TEMAT: Ekosystem łąki zaprasza.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE:

- rozwijanie sprawności manualnej ręki prawej i lewej;
- doskonalenie logicznego myślenia;
- kształtowanie spostrzegawczości;
- usprawnianie analizy i syntezy wzrokowej;
- doskonalenie koordynacji wzrokowo-ruchowej;
- rozwijanie poczucia estetyki;
- poznanie wyglądu roślin i zwierząt żyjących w ekosystemie łąki;
- uwrażliwienie dzieci na piękno otaczającej nas przyrody.

TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE:

Uczeń:

- nazywa rośliny i zwierzęta w ekosystemie łąki;
- dokonuje syntezy wzrokowej;
- układa puzzle;
- potrafi myśleć logicznie;
- wypowiada się na temat wysłuchanego wiersza;
- kreśli nierównomierne linie pionowe w rytm muzyki;
- nazywa figury geometryczne: koło, kwadrat;
- potrafi w skupieniu słuchać muzyki;
- samodzielnie i bezpiecznie posługuje się lupą;
- potrafi ułożyć historyjkę obrazkową.

METODY PRACY:

Asynchroniczne:

- komunikacja za pośrednictwem poczty elektronicznej, wysyłanie zadań;
- oglądanie filmów, słuchanie podcastów;
- wykonywanie zadań samodzielnie przez dzieci.

Według Marii Kwiatkowskiej:

- czynna: zadań stawianych do wykonania;
- słowna;
- oglądowa;
- system „Edukacja przez ruch” Doroty Dziamskiej.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- platforma e-learningowa ZOOM lub WhatsApp;
- multimedia – filmy: *Wędrówki Skrzata Borówki – Łąka, Etapy rozwoju motyla*;
- treść wiersza *Łąka* Iwony Salach;
- nagranie muzyki klasycznej – *Cztery pory roku – Wiosna – Allegro* Antonio Vivaldiego;
- sprzęt multimedialny (według możliwości): komputer, smartfon, tablet;
- ilustracje lub zdjęcia owadów, roślin przedstawionych w treści wiersza: motyl, pszczoła, kret, mrówka, boża krówka – biedronka, rumianek, różowy kwiat (fioletka);
- lupa;
- zielone kredki w dwóch odcieniach (jasnym i ciemnym);
- kartka papieru A4;
- taśma klejąca – by przymocować kartkę do stołu – lub coś innego, co sprawi, że przy rysowaniu kartka nie będzie się przesuwająca;
- wycięte przez rodzica papierowe kolorowe kółka i trójkąty;
- ilustracja łąki;
- wydrukowana karta pracy: *Etapy rozwoju motyla* (format Word – opracowanie własne);
- podkład muzyczny: Phil Cunningham *Miss Rowan Davies* – tradycyjna melodia celtycka;
- klej;

- kolorowy papier;
- pasek tektury falistej;
- nożyczki;
- kolorowe cienkie bibuły;
- różne suche trawy.

PRZEWIDYWANY CZAS:

Proponowany okres na realizację tego scenariusza to jeden tydzień w maju. Czas zajęć będzie uzależniony od wyboru liczby zaproponowanych zabaw, tempa pracy w domu rodzica z dzieckiem. Dzieci mogą wykonywać zabawy w dowolnym czasie, nawet przez kilka dni. Proponowany czas zabaw z dzieckiem w domu to 5 dni.

Pierwsze spotkanie z dziećmi i ich rodzicami może się odbywać w małych grupach bądź indywidualnie, tak aby zobaczyć się i porozmawiać z wychowankami.

Sugerowany czas spotkania na dowolnej platformie bądź na WhatsAppie – do 15 minut.

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Część 1. Spotkanie z dziećmi (na przykład na platformie e-learningowej ZOOM lub WhatsAppie) w celu porozmawiania, między innymi, o tym, jak się czują, co porabiają w domu, czy podobają się im propozycje zabaw, które są wysyłane poprzez e-mail lub inne nośniki komunikacji z ich rodzicami. Podczas rozmowy z dziećmi możemy poprosić o przesłanie zdjęcia pracy plastycznej, innego wytworu bądź działania wykonanego przez dziecko w domu.

Część 2. Proszę, aby rodzice zapoznali dziecko z treścią wiersza *Łąka* Iwony Salach, a następnie zadali pytania dotyczące wiersza. Informuję, że wiersz jest dostępny do wysłuchania w serwisie [YouTube](#) (czas trwania nagrania ok. 30 sekund) bądź w załączonym pliku MP3, w którym nauczyciel – wykorzystując darmowy serwis głosowy [Vocaroo](#) – nagrał jego treść. Program jest bardzo prosty w obsłudze i ma tę zaletę, że umożliwia zmniejszenie tęsknoty za przedszkolem podczas edukacji zdalnej (zapis MP3 w formacie Sound).

Iwona Salach

Łąka

„Łąka tyłu ma mieszkańców.
Zwierząt, roślin kolorowych.
Tu motylek, a tam pszczołka.
Tutaj kwiatek – O! Różowy!
Z kopca wyszedł krecik mały.
Obok niego idzie mrówka.
Na rumianku w krasnej sukni.
Przycupnęła Boża Krówka.
Nad tą łąką kolorową.
Bał wydały dziś motyle.
Zapraszają wszystkie dzieci,
więc zatańczmy z nimi chwilę”¹.

Rodzic podejmuje rozmowę z dzieckiem na temat wysłuchanego utworu. Propozycja pytań do wysłuchanego wiersza:

- Co to jest łąka?
- O jakich zwierzętach jest mowa w wierszu?
- Co to za zwierzę boża krówka?
- Kto wydał bał?
- Kto był na balu u motyli?

Część 3. Rodzic dziecka ma przed sobą (w wersji papierowej lub w urządzeniu multimedialnym) zdjęcia zwierząt i roślin występujących w wierszu. Podczas wymieniania ich przez dziecko rodzic demonstruje je.

Załącznik nr 1. Zdjęcie 1. Motyl – „Motyl Rusalka pawik – czerwono-brązowo-czarne ubarwienie. Skrzydła rozłożone, na dolnych i górnych skrzydłach symetrycznie po jednym pawim oczku”.

Załącznik nr 2. Zdjęcie 2. Pszczoła – „Pszczoła miodna – odpoczywająca na zielonym liściu. Na tylnym odnóżu koszyczek wypełniony pyłkiem w kolorze żółtym”.

¹ Salach I., *Łąka*, <http://www.edukacja.edux.pl/p-32639-wiosenna-laka-i-jej-mieszkancy-scenariusz.php> [dostęp: 16.10.2021].

Załącznik nr 3. Zdjęcie 3. Kret – „Kret europejski – wychodzący z ziemi. Pysk ryjkowaty, sierść czarna, oczy niewidoczne, łapy przednie z zagiętymi do tyłu pazurami”.

Załącznik nr 4. Zdjęcie 4. Mrówka – „Mrówka – czarna, stojąca bokiem na białym tle. Widoczna: głowa, czułki, odnóża tylne i przednie z haczykami, tułów połączony z odwłokiem”.

Załącznik nr 5. Zdjęcie 5. Boża krówka – biedronka – „Biedronka – na żółtym kwiatku. Głowa czarna z jasnymi plamkami, czólkami. Pokrywa czerwona z 5 czarnymi kropkami. Widoczne 3 prawe odnóża”.

Załącznik nr 6. Zdjęcie 6. Rumianek – „Rumianek – łąka rumianków. Kwiaty na zielonych łodygach, liczne płatki o białej barwie, w środku wypukłe żółte pręciki”.

Załącznik nr 7. Zdjęcie 7. Różowy kwiat (firletka) – „Firletka poszarpana – na tle zielonej trawy trzy różowe kwiaty na wierzchołkach łodyg. Płatki podzielone, pąki zwinięte”.

Wyjaśnienie pojęcia „boża krówka”:

„Biedronka siedmiokropka (*Coccinella septempunctata*) – gatunek chrząszcza z rodziny biedronkowatych. Powszechnie występująca w Europie. Jedna z 76 występujących w Polsce biedronkowatych, potocznie nazywana bożą krówką”².

„Określenie boża krówka to potoczna, ludowa nazwa chrząszcza czerwono-brunatnego lub żółto-brązowego w czarne kropeczki, znana co najmniej od 300 lat (...) biedronka. W nazewnictwie ludowym dość często pojawia się wyraz krówka nadawany różnym małym obiektom: owadom, chrząszczom, mrówkom (...)”³.

Część 4. Wiersz kończy się słowami „więc zatańczmy z nimi chwilę” – rodzic zaprasza dziecko do tańca przy fragmencie muzyki klasycznej – [Antonio Vivaldiego Cztery pory roku – Wiosna – Allegro](#) (czas trwania nagrania ok. 3 minuty). Nagranie można odsłuchać, wykorzystując multimedia: smartfony, tablety, komputer lub płytę CD z własnych zasobów.

² Wikipedia Wolna Encyklopedia, https://pl.wikipedia.org/wiki/Biedronka_siedmiokropka [dostęp: 19.09.2021].

³ Długosz-Kurczabowa K., *Słownik języka polskiego PWN*, <https://sjp.pwn.pl/poradnia/haslo/boza-krowka;1993.html> [dostęp: 19.09.2021].

Część 5. Funkcje łąki. Rodzic pokazuje ilustrację łąki i przekazuje krótką informację o tym ekosystemie. Łąki pełnią ważne funkcje przyrodnicze i gospodarcze. Przyczyniają się do oczyszczania powietrza, łagodzą temperaturę i wilgotność, wpływają na mikroklimat środowiska. Ruń łąkowa (trawa, kwiaty) zabezpiecza glebę przed erozją (siły natury, jak: wiatr, słońce). W niektórych regionach kraju łąki stanowią potężne rezerwuary wody. Są też bardzo ważnym elementem krajobrazu. Możemy spotkać tam takie zwierzęta, jak: zając, kuropatwa, skowronek, bocian, żaba, kret, motyl, konik polny, mrówka, dżdżownica, pędrak. Rodzic wymienia je, a dziecko wskazuje zwierzęta na ilustracji. Można również pokazać ilustrację, a dziecko wskazuje i nazywa tylko te zwierzęta, które zna. Rodzic nazywa pozostałe zwierzęta.

Załącznik nr 8. Ilustracja Wiosenna łąka – „Wiosenna łąka – zwierzęta żyjące na łące i pod ziemią (pszczoła, skowronek, kuropatwa, mysz, dżdżownica, pędraki, mrówki, zając, konik polny, paż królowej, żaba, bocian, kret). Łąka pokryta trawą i kwiatami, w oddali widoczne polna droga i drzewa”.

Część 6. Propozycja zabawy plastyczno-muzycznej: „Wiosenna łąka” z wykorzystaniem systemu „Edukacja przez ruch” Doroty Dziamskiej.

Pomoce:

- nośnik, poprzez który będzie można odtworzyć nagrania: komputer, laptop, smartfon, tablet;
- [muzyka Phila Cunninghama Miss Rowan Davies](#) – tradycyjna melodia celtycka;
- zielone kredki w dwóch odcieniach (jasnym i ciemnym);
- kartka papieru A4;
- taśma klejąca – niezbędna do tego, by przymocować kartkę do stołu – lub coś innego, co sprawi, że przy rysowaniu kartka nie będzie się przesuwająca;
- papierowe kolorowe kółka, trójkąty wycięte przez rodzica;
- klej.

Instrukcja wykonania zadania

Należy przymocować kartkę do stołu. Dziecko stoi przy stoliku, bierze jedną zieloną kredkę do ręki i trzyma nad kartką. Włączamy muzykę z nośnika (czas trwania – około 4 minuty). Zadanie dziecka polega na rysowaniu pionowych kresek w rytm

muzyki. Przerwa w muzyce oznacza zmianę koloru kredki. Zadanie powtarzamy kilka razy, aż cała kartka będzie zarysowana luźnymi, nieregularnymi kreskami. Następnie dziecko nakleja na kartce w różnych miejscach koła i trójkąty. W tle wciąż słysząc muzykę, do której dziecko rysowało kreski.

Uwaga!!!

Najpierw rodzic pokazuje sposób rysowania kresek na swojej kartce, by dziecko poprzez naśladowanie mogło odwzorować czynność, a następnie pokazuje, w jaki sposób nakleić koła i trójkąty.

Po wykonaniu zadania dziecko opowiada, co jest na jego łące. Dziecko może przeliczać figury i określić, ile ma wszystkich razem, ile ma kół, ile ma trójkątów, jakie kolory mają jego figury.

Część 7. Wirtualne [puzzle Łąka](#) – wykorzystanie strony internetowej z szeroką ofertą puzzli od 6 do 300 elementów. Można również wykorzystać tradycyjne, papierowe puzzle, jeżeli dziecko ma takie w domu.

Część 8. Etapy rozwoju motyla. Dzieci oglądają etapy rozwoju motyla na [filmiku z YouTube'a](#). Przekaz krótkiego filmu jest bardzo treściwy i obrazowy, dzieci widzą na nim: jajeczkę, gąsienicę, poczwarkę i na koniec motyla. (czas trwania filmiku –około 3 minuty)

Część 9. Historyjka obrazkowa: rozwój motyla. Zadanie dzieci polega na ponumerowaniu obrazków od 1 do 4. Numer wpisują w kółeczku obok obrazka. Zamiast cyfr można też narysować małe kółeczka lub kreseczki, które będą odpowiadały kolejności rozwoju motyla, na przykład pierwszy obrazek – jedna kreska, drugi obrazek – dwie kreski.

Załącznik nr 9. Karta pracy *Etapy rozwoju motyla*, opracowanie własne Renata Wiśniewska.

Część 10. Propozycja zabawy relaksacyjnej polegającej na słuchaniu odgłosów łąki. Dziecko leży bądź siedzi wygodnie i wsłuchuje się w odgłosy łąki – nagranie [Odgłosy łąki – odgłosy na łące – uspokajające odgłosy natury](#). Dziecko próbuje nazwać, czyje odgłosy słyszy (ptaków, owadów, żab, gęsi, żurawi). (czas trwania nagrania – około 7 minut)

Część 11. Propozycja wycieczki samochodem lub innym środkiem transportu na łąkę w celu obserwacji owadów, wążania roślin, obserwacji z wykorzystaniem lupy owadów i roślin. Na miejscu dzieciom należy zwrócić uwagę na barwy i dźwięki łąki. Jeśli bezpośredni kontakt z przyrodą nie jest możliwy, proponuję wycieczkę wirtualną z wykorzystaniem filmu [Wędrówki Skrzata Borówki – Łąka](#) (czas trwania filmu – około 15 minut). Skrzat Borówka spotyka się ze Skrzatką Konieczynką, która opowiada mu o mieszkańcach łąki i roślinach. W filmie jest mowa o kolorach, zapachu i dźwiękach łąki. Podczas oglądania filmiku dzieci będą miały możliwość wzbogacić swój słownik, poznając takie słowa, jak: siano, kopy, kamuflaż, kwiatostan, ekosystem. Film kończy się instrukcją wykonania wspólnie z dzieckiem pracy plastycznej pod tytułem *Łąka*, zaproponowanej przez Skrzata Borówkę. Materiały potrzebne do wykonania łąki: kolorowy papier, pasek tekstury falistej, klej, nożyczki, kolorowe cienkie bibuły, różne suche trawy.

EWALUACJA ZAJĘĆ:

- wytwory pracy;
- monitorowanie postępów dzieci;
- pozyskiwanie informacji zwrotnej;
- ocena i ewaluacja zdalnej pracy;
- udzielanie informacji zwrotnej na bieżąco;
- informacja od dzieci i ich rodziców dotycząca wysłanych materiałów.

NETOGRAFIA:

1. Cunningham P., *Miss Rowan Davies* – tradycyjna melodia celtycka, <https://www.youtube.com/watch?v=844vnorxcFM> [dostęp: 23.09.2021].
2. Długosz-Kurczabowa K., *Słownik języka polskiego PWN*, <https://sjp.pwn.pl/poradnia/haslo/boza-krowka;1993.html> [dostęp: 19.09.2021].
3. *Odgłosy łąki – odgłosy na łące – uspokajające odgłosy natury*, <https://www.youtube.com/watch?v=BuGuA70Pnlc> [dostęp: 25.09.2021].
4. *Rozwój motyla*, film, <https://www.youtube.com/watch?v=cW47pgAevKM> [dostęp: 23.09.2021].
5. Salach I., *Łąka*, <https://www.youtube.com/watch?v=bZFwPd5CPk> [dostęp: 22.09.2021].

6. Salach I., *Łąka*, <http://www.edukacja.edux.pl/p-32639-wiosenna-laka-i-jej-mieszkancy-scenariusz.php> [dostęp: 16.10.2021].
7. Vivaldi A., *Cztery pory roku – Wiosna – Allegro*, <https://www.youtube.com/watch?v=idLIJHuQeNI> [dostęp: 23.09.2021].
8. *Wędrówki Skrzata Borówki – Łąka*, film, <https://www.youtube.com/watch?v=LKLf5EN1Ff4>, [dostęp: 26.09.2021].
9. *Wikipedia Wolna Encyklopedia*, hasło: *Biedronka*, https://pl.wikipedia.org/wiki/Biedronka_siedmiokropka [dostęp: 19.09.2021].
10. *Wirtualne puzzle*, <https://www.jigsawplanet.com/?rc=search&q=%C5%82%C4%85ka> [dostęp: 24.09.2021].
11. *Wirtualne puzzle*, <https://puzzlefactory.pl/pl/puzzle/graj/kwiaty/236389-na-%C5%82%C4%85ce> [dostęp: 30.09.2021].
12. Zdjęcia: <https://pixabay.com/> [dostęp: 26.09.2021].

ZAŁĄCZNIKI:

Załącznik nr 1. Zdjęcie 1. Motyl.

Załącznik nr 2. Zdjęcie 2. Pszczoła.

Załącznik nr 3. Zdjęcie 3. Kret.

Załącznik nr 4. Zdjęcie 4. Mrówka.

Załącznik nr 5. Zdjęcie 5. Boża krówka – biedronka.

Załącznik nr 6. Zdjęcie 6. Rumianek.

Załącznik nr 7. Zdjęcie 7. Różowy kwiat (fioletka).

Załącznik nr 8. Ilustracja *Wiosenna łąka*.

Załącznik nr 9. Karta pracy *Etapy rozwoju motyla*, opracowanie własne Renata Wiśniewska.

Załącznik nr 1**Zdjęcie 1. Motyl.**

Źródło: <https://pixabay.com/pl/photos/paw-motyl-motyl-skrzyde%c5%82ka-kwiaty-1526939/> [dostęp: 26.09.2021].

Załącznik nr 2

Zdjęcie 2. Pszczoła.

Źródło: <https://pixabay.com/pl/photos/pszczo%c5%82a-owad-skrzydlaty-owad-6518669/> [dostęp: 26.09.2021].

Załącznik nr 3

Zdjęcie 3. Kret.

Źródło: <https://pixabay.com/pl/photos/kret-natura-zwierz%c4%99ta-kretowiska-13299/> [dostęp: 26.09.2021].

Załącznik nr 4

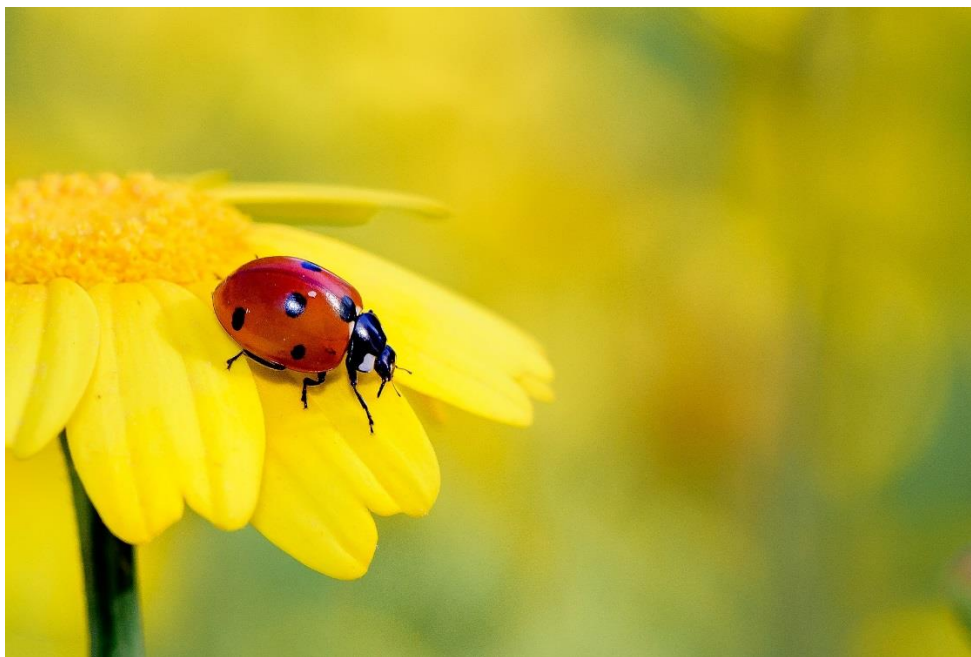
Zdjęcie 4. Mrówka.

Źródło: <https://pixabay.com/pl/photos/mr%C3%B3wki-makro-owady-natura-ro%C5%9Bliny-5061910/> [dostęp: 26.09.2021].

Załącznik nr 5

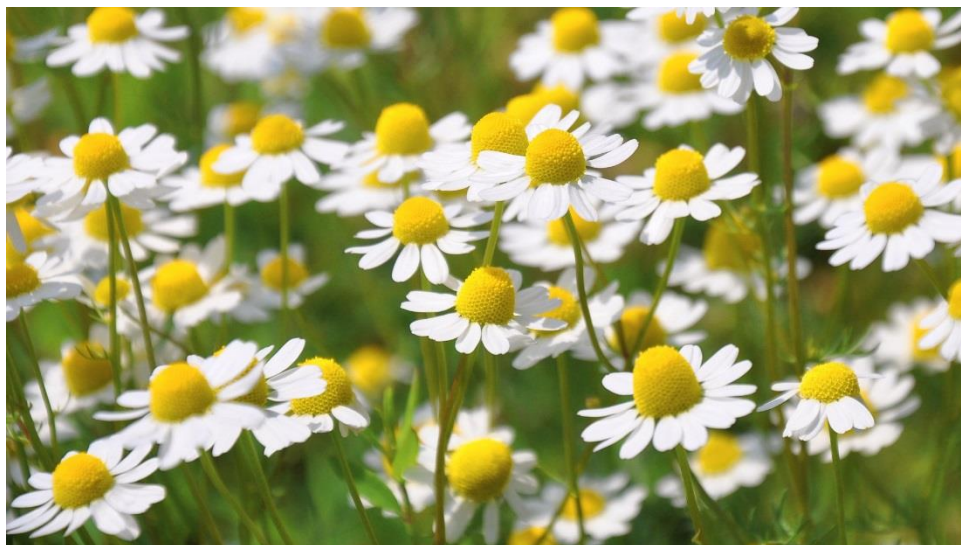
Zdjęcie 5. Boża krówka – biedronka.

Źródło: <https://pixabay.com/pl/photos/owady-%c5%bc%c3%b3%c5%82ty-kwiat-biedronka-4489864/> [dostęp: 26.09.2021].

Załącznik nr 6

Zdjęcie 6. Rumianek.

Źródło: <https://pixabay.com/pl/photos/rumianek-lato-natura-796381/> [dostęp: 26.09.2021].

Załącznik nr 7

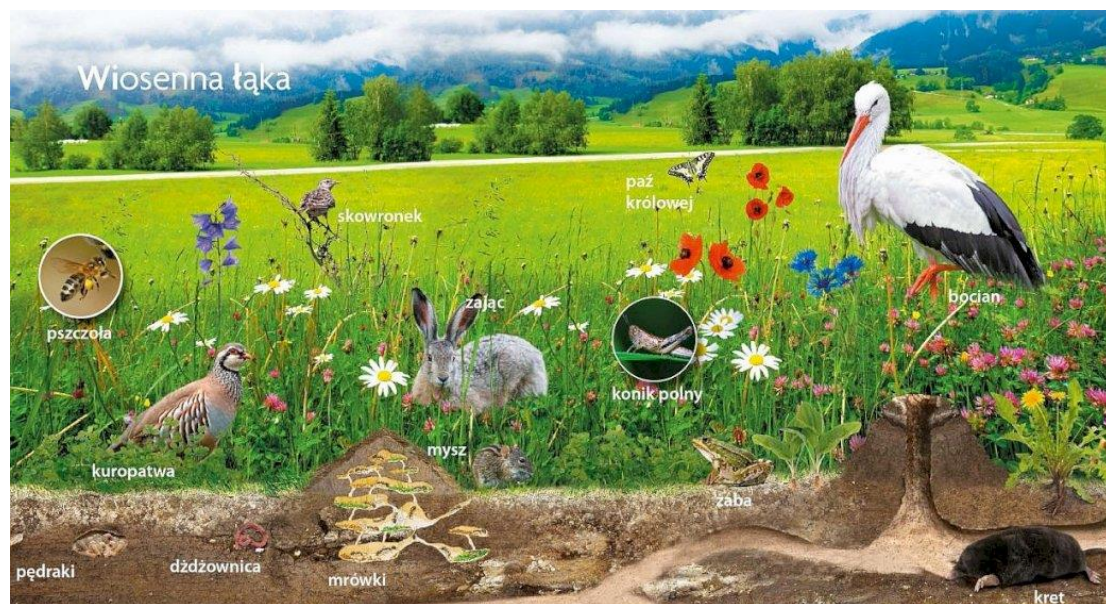
Zdjęcie 7. Różowy kwiat (fioletka).

Źródło: <https://pixabay.com/pl/photos/r%c3%b3%c5%bcowy-kwiaty-obdarty-robin-5374362/> [dostęp: 26.09.2021].

Załącznik nr 8

Ilustracja *Wiosenna łąka*.

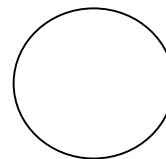
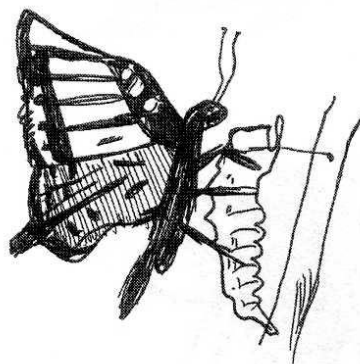
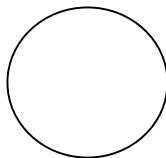
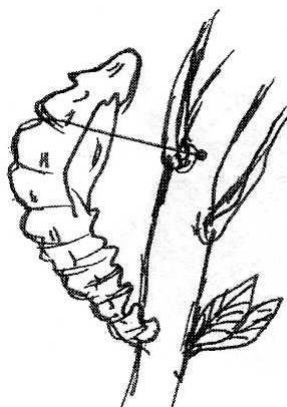
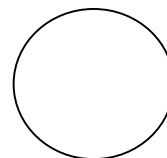
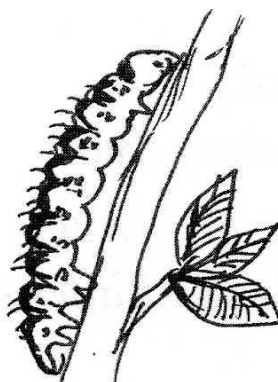
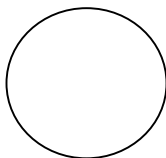
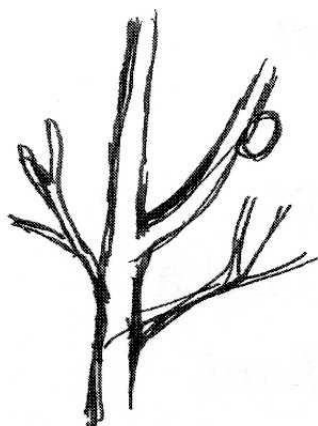

Źródło: <https://puzzlefactory.pl/pl/puzzle/graj/kwiaty/236389-na-%C5%82%C4%85ce>
[dostęp: 26.09.2021].

Załącznik nr 9

Karta pracy *Etapy rozwoju motyla*, opracowanie własne Renata Wiśniewska.

Historyjka obrazkowa przedstawia rozwój motyla. Ponumeruj obrazki według etapów jego rozwoju od 1 do 4.

Opracowanie własne: Renata Wiśniewska.

SCENARIUSZ 2 (z 2)

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA dzieci z grupy zerowej

PROWADZONYCH PRZEZ rodzica w domu

OPRACOWANY PRZEZ Renatę Wiśniewską

(Zachodniopomorskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Szczecinie)

TEMAT: Jesienne igraszki przedszkolaków.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE:

- poznanie świata przyrody;
- kształtowanie spostrzegawczości;
- kształtowanie umiejętności wyciszania się przy muzyce;
- doskonalenie koordynacji wzrokowo-ruchowej;
- poznanie gatunków ptaków odlatujących na zimę do ciepłych krajów;
- rozwijanie wyobraźni.

TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE:

Uczeń:

- rozwija sprawności manualne ręki prawej i lewej;
- doskonalą logiczne myślenie;
- rozwija poczucie estetyki;
- doskonalą sprawność liczenia;
- doskonalą koncentrację uwagi;
- usprawnia analizę i syntezę wzrokową;
- odpowiada całym zdaniem na zadane pytania.

METODY PRACY:

Asynchroniczne

- komunikacja za pośrednictwem poczty elektronicznej, wysyłanie zadań;
- oglądanie filmów, słuchanie podcastów;
- wykonywanie zadań samodzielnie przez dzieci.

Według Marii Kwiatkowskiej:

- czynna: zdań stawianych do wykonania;

- słowna;
- oglądowa;
- system *Edukacja przez ruch* Doroty Dziamskiej;
- *Dziecięca matematyka* Edyty Gruszczyk-Kolczyńskiej.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- platforma e-learningowa ZOOM lub WhatsApp;
- multimedia: film *Jesień – dlaczego liście zmieniają kolor i spadają z drzew?*;
- multimedia: film *Jesień z Panem Nauczanką*;
- bajka *O gościach, co nie przyszli na ucztę* Lucyny Krzemienieckiej;
- wiersz *Jeżyk* Ewy Małgorzaty Skorek;
- nagranie muzyki klasycznej: *Cztery pory roku – Jesień – Allegro Ballo, e canto de villanell* Antonia Vivaldiego;
- sprzęt multimedialny (według możliwości): komputer, smartfon, tablet;
- ilustracje lub zdjęcia: grzybów, jeża, kasztana, liści, szyszek, wiewiórki, parasola;
- lupa;
- nagranie muzyki: *Elluard-Gamblin Circle Circassian – taniec kołowy*, autor nieznany;
- liść z drzewa, na przykład klonu, lipy, grabu, dębu;
- farby plakatowe;
- woreczek strunowy lub koszulka na dokumenty;
- taśma – potrzebna do zamknięcia koszulki na dokumenty;
- czarny marker;
- kasztany bądź inne drobne owoce lub przedmioty (orzechy, żołędzie, jarzębina, zakrętki, klocki, guziki, itp.);
- pudełko kartonowe lub plastikowe;
- niebieskie kredki w dwóch odcieniach (jasnym i ciemnym); kredka woskowa;
- kilka kartek papieru A4;
- taśma klejąca – by przymocować kartkę do stołu – lub coś innego, co sprawi, że przy rysowaniu kartka nie będzie się przesuwająca;
- półkole wycięte z kolorowego papieru;
- karta pracy w formacie PDF do wiersza *Jeżyk* – opracowanie własne;

- kartki ze wzorami.

PRZEWIDYWANY CZAS:

Proponowany czas na realizację scenariusza to jeden tydzień w październiku. Czas zajęć będzie uzależniony od wyboru liczby zaproponowanych zabaw, tempa pracy rodzica z dzieckiem. Dzieci mogą wykonywać zabawy w dowolnym czasie, nawet przez kilka dni. Proponowany czas zabaw z dzieckiem w domu to 5 dni. Pierwsze spotkanie z dziećmi i ich rodzicami może się odbywać w małych grupach bądź indywidualnie, tak by zobaczyć się i porozmawiać z wychowankami. Sugerowany czas spotkania na dowolnej platformie bądź na WhatsAppie – do 15 minut.

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Część 1. Propozycja wycieczki do lasu lub do parku w celu obserwacji zmian zachodzących w przyrodzie jesienią. Warto zabrać ze sobą torbę na dary jesieni. Podczas spaceru zwrócić uwagi na barwy liści, wygląd drzew, na dojrzałe kasztany, żołędzie, jarzębinę, nasiona innych drzew, na przykład klonów. Zadanie dziecku pytania: „Co dzieje się jesienią z liśćmi i owocami – na przykład kasztanami?”. Doprowadzamy do odpowiedzi: „Opadają z drzew, zmieniają barwę”. Proponujemy dziecku, by wzięło głęboki wdech nosem i zrobiło wydech ustami, a następnie powiedziało, jaki zapach unosi się w powietrzu. Następnie prosimy o wsłuchanie się w jesienną atmosferę i zadajemy pytanie, co dziecko słyszy. Proponujemy, by spróbowało dojrzeć ptaki oraz cechy charakterystyczne dla jesieni. Jeżeli mamy możliwość, wspólnie z dzieckiem zbieramy „skarby jesieni” (kastany, żołędzie, kolorowe liście itp.), które przydadzą się do zabawy w domu. Zabawa ruchowa „Celuj w drzewo”. Zbieramy z dzieckiem po kilka szyszek, kasztanów, żołędzi – wszystko zależy od tego, jakie drzewa rosną w okolicy, i co możemy zebrać. **Ważne!** Ustalamy liczbę zbieranych owoców jesieni. Następnie wybieramy drzewo, stajemy w odległości od 1 do 2 metrów (odległość odmierzamy krokami dorosłych – 2 duże kroki to w przybliżeniu 2 metry) i rzucamy w drzewo. Liczymy wspólnie z dzieckiem trafienia. Możemy zapisywać wyniki trafień, by określać, kto miał ich więcej.

Część 2. Jeśli bezpośredni kontakt z przyrodą jest niemożliwy, proponuję wycieczkę wirtualną z wykorzystaniem filmów:

Jesień – dlaczego liście zmieniają kolor i spadają z drzew?: (czas trwania filmu około 6 minut). W filmie ukazane są zmiany, jakie zachodzą w przyrodzie wraz z nadejściem jesieni. Dzieci obserwują park i poznają rodzaje rosnących tam drzew.

Jesień z Panem Nauczanką (czas trwania filmu – 5:34). W filmie przedstawiona jest jesień oraz ważne święta i zwyczaje ludowe związane z tą porą roku.

Część 3. Zabawa „Kalkujemy liść”. Potrzebne będą: biała kartka A4, kredka woskowa, liść z drzewa znaleziony na spacerze, np. klonu, lipy, grabu, dębu.

Wykonanie: Blaszkę liścia gładką stroną kładziemy na stole, a od strony unerwień kładziemy białą kartkę. Jedną ręką przytrzymujemy kartkę, a drugą posuwistym ruchem z góry na dół zamalowujemy kartkę w tym miejscu, pod którym leży liść. W efekcie powinny nam się odkalkować unerwienia liścia i cały jego kształt. Można z tego zrobić przepiękne jesienne bukiety. **Uwaga!** Kredkę dla lepszego efektu używać w formie poziomej.

Część 4. Zabawa kreatywna „Kolorowy liść”. Potrzebne będą: farby plakatowe w płynie, woreczek strunowy lub koszulka na dokumenty, taśma, marker.

Na woreczku lub koszulce na dokumenty rysujemy za pomocą markera wzór liścia. Wlewamy do środka w niedużych ilościach farby (czerwoną, żółtą, zieloną, brązową), zaklejamy taśmą i przyklejamy na okno (również taśmą). Dziecko, dotykając paluszkami obrazka, sprawia, że kolory się przemieszczają, mieszają się ze sobą, a światło z okna przenika przez nie. To niezwykle ciekawa zabawa, dostarczająca dziecku wielu bodźców sensorycznych, bez brudzenia⁴.

Część 5. Zapoznanie dziecka z treścią bajki *O gościach, co nie przyszli na ucztę* Lucyny Krzemienieckiej, a następnie zadanie pytań dotyczących bajki. Bajka jest dostępna na platformie [YouTube](#) (czas trwania filmu trwania około 5 minut) oraz w załączonym pliku MP3, w którym nauczyciel – wykorzystując darmowy serwis głosowy Vocaroo – nagrał jego treść. Program jest bardzo prosty w obsłudze i ma tę

⁴ <https://mojedzieciekreatywnie.pl/2017/10/jesienne-zabawy-dla-dzieci-10-pomyslow/> [dostęp: 23.02.2022]

zaletę, że umożliwia zmniejszenie tęsknoty za przedszkolem podczas edukacji
zdalnej (zapis MP3 w formacie Sound – [www: https://vocaroo.com/](https://vocaroo.com/)).

Dziecko zajmuje wygodną pozycję siedzącą lub leżącą – taką, która pozwoli mu się zrelaksować i wsłuchać w treść bajki.

Załącznik nr 1. Bajka *O gościach, co nie przyszli na ucztę*. Lucyna Krzemieniecka.

Rodzic podejmuje rozmowę z dzieckiem na temat wysłuchanego utworu. Propozycja pytań do wysłuchanej bajki:

- O kim jest nasza bajka?
- Kogo zaprosił do siebie w gości krasnal Hałabała?
- Gdzie mieszkał Hałabała?
- Co przygotował dla wilgi, jaskółki, słowika i kukułki?
- W jaki sposób przywoływał ptaki na gościnę?
- Czy wszyscy goście przybyli na gościnę?
- Kogo spotkał Hałabała zamiast swoich gości?
- Co zrobiła Pani Jesień z ptakami, które miały przyjść na ucztę do Hałabały?
- Dlaczego Pani Jesień wygoniła ptaki hen za morze?
- Co zrobił Hałabała, gdy się dowiedział, że goście nie przyjdą?
- Co robiła Pani Jesień w lesie?

Część 6. *Jeżyk* – rysowane wierszyki. Rodzic, czytając wiersz, jednocześnie wykonuje rysunek jeża według instrukcji. Następnie jeszcze raz przytacza treść utworu i razem z dzieckiem rysują jeża. Pomoce: kartka papieru A4, kredka lub pisak.

Ewa Małgorzata Skorek

Jeżyk

„Mała lga chce dziś zwierza,

narysuję jej więc jeża.

Tu dam kreskę i półkole,

W środku kolec, kolec, kolec...

Tu główkę, tu nasek dam.

Jeszcze oczko i języka mam”⁵.

Załącznik nr 2. Karta pracy *Jeżyk*, opracowanie własne Renata Wiśniewska (Word, 159 kB).

Część 7. Zabawa matematyczna „Liczymy kasztany”.

Pomoce: 20 kasztanów lub innych darów jesieni, np. orzechy, żołądź (jeżeli ich nie mamy, mogą być zakrętki, klocki, guziki itp.), pudełko kartonowe bądź plastikowe.

Przebieg zabawy: dziecko wkłada do pudełka kasztany, głośno licząc. Mówi np. „Mam w pudełku 8 kasztanów”. Rodzic wysypuje kasztany z pudełka, liczy je i stwierdza: „Tak, jest 8 kasztanów”. Następnie zamieniają się rolami – rodzic liczy głośno kasztany, wkładając do pudełka, i stwierdza: „Jest ich 12”. Dziecko wysypuje je i po przeliczeniu ustala: „Jest ich 12”. Zabawę możemy przeprowadzić naprzemiennie kilka razy.

Część 8. Zabawa „Wzory z darów jesieni”. W tej zabawie można wykorzystać żołądź, kasztany, jarzębinę lub dowolny materiał dostępny w domu (fasola, ryż, kasza, korale). Rodzic rysuje bądź drukuje proponowane wzory z załącznika (Załącznik nr 3 – wzór nr 1; Załącznik nr 4 – wzór nr 2), zadanie dziecka polega na ułożeniu wzdłuż linii darów jesieni. W załącznikach są dwa przykładowe wzory – jest to tylko propozycja, można stworzyć własne. Gdy dziecko ułoży kilka takich wzorów po śladzie, możemy zaproponować, by stworzył własne.

Część 9. Wirtualne Puzzle *Jesienne krajobrazy* – wykorzystanie [strony internetowej](#) z szeroką ofertą puzzli od 6 do 300 elementów. Można również wykorzystać tradycyjne, papierowe puzzle, jeżeli dziecko ma takie w domu.

Część 10. Zagadki. Rodzic ma przed sobą wydrukowane obrazki (grzyb, jeż, kasztan, kolorowe liście, szyszki, wiewiórka, parasol) lub pokazuje je na komputerze, tablecie, telefonie lub laptopie. Następnie czyta zagadkę, a zadaniem dziecka jest wskazanie odpowiedniego obrazka lub podanie rozwiązania zagadki.

„W pięknych kapeluszach w trawie się chowają.

⁵ Skorek E.M., (2006), *Rysowane wierszyki*, Kraków: Oficyna Wydawnicza Impuls, s. 54.

Jesienią w lesie ludzie je zbierają”. (grzyb)⁶

Załącznik nr 5. Zdjęcie 1. Grzyby – „Grzyby – Podgrzybek brunatny – Na zielonym tle widoczne dwa grzyby. Kapelusze półkoliste ciemnobrązowe. Grube trzony jasnobrązowe”.

„Mieszka w lesie lub na łące, pogłaskać się nie da.
Gdy się boi, stawia kolce, nocą lubi biegać”. (jeż)⁷

Załącznik nr 6. Zdjęcie 2. Jeż – „Jeż siedzi na jesiennej ściółce. Tułów pokryty brązowo-białymi kolcami. Pysk wydłużony w kształcie stożka. Widoczne jedno wypukłe oko”.

„Kiedy kolczasta łupinka pęknie,
w brązowej skórcie jest mu najpiękniej”. (kasztań)⁸

Załącznik nr 7. Zdjęcie 3. Kasztań – „Kasztań – na zielonym tle bardzo duże ciemnobrązowe nasiono w kolczastej skorupie”.

„Spadają z drzewa żółte, czerwone.
Wiatr je niesie w tę i w tamtą stronę”. (liście)⁹

Załącznik nr 8. Zdjęcie 4. Liście – „Liście dębu czerwonego – pęki dużych jaskrawoczerwonych liści. Blaszki liści ząbkowane, ostro zakończone”.

„Na jabłoni rosną jabłka, a na gruszy gruszki.
A co rośnie na sośnie, sam odgadnąć musisz!” (szyszki)¹⁰

⁶ Zagadka *Grzyb*, <https://zagadkidladzieci.net/zagadki/Zagadki+dla+dzieci+o+grzybach> [dostęp: 26.09.2021].

⁷ Zagadka *Jeż*, <https://zagadkidladzieci.net/zagadki/Zagadki+dla+dzieci+o+je%C5%BCach> [dostęp: 26.09.2021].

⁸ Zagadka *Kasztań*, <https://zagadkidladzieci.net/zagadki/Zagadki+dla+dzieci+o+kasztanach> [dostęp: 26.09.2021].

⁹ Zagadka *Liście*, <https://zagadkidladzieci.net/zagadki/Zagadki+dla+dzieci+o+li%C5%9Bciach> [dostęp: 26.09.2021].

¹⁰ Zagadka *Szyszki*, <https://zagadkidladzieci.net/zagadka-o-szyszkach-3336> [dostęp: 26.09.2021].

Załącznik nr 9. Zdjęcie 5. Szyszki – „Szyszki świerka – na zielonej gałązce świerka zwisające cztery jasnobrązowe długie szyszki”.

„Rude to zwierzątko w dziupli ma mieszkanie.

Orzeszki zajada na obiad i na śniadanie”. (wiewiórka)¹¹

Załącznik nr 10. Zdjęcie 6. Wiewiórka – „Wiewiórka siedząca na zielonym mchu. Ubarwienie grzbietu rude, brzuch biały. Ogon puszysty. Uszy długie zakończone kitkami. W łapkach trzyma coś do jedzenia”.

„Kiedy świeci słońce, smutny stoi w kącie.

Ale gdy na deszcz się zbiera, to na spacer go zabierasz”. (parasol)¹²

Załącznik nr 11. Zdjęcie 7. Parasol – „Parasol – rozłożony duży żółty parasol na błękitnym tle z zakrzywionym uchwytem. Po prawej stronie na dole w rogu zielony parasol, uchwyt poza kadrem”.

Część 11. Propozycja zabawy plastyczno-muzycznej: „Deszczowy dzień”, wykorzystanie systemu „Edukacja przez ruch” Doroty Dziamskiej.

Pomoce:

- nośnik, poprzez który będzie można odtwarzać nagrania: komputer, laptop, smartfon, tablet;
- utwór [Elluard-Gamblin Circle Circassian – taniec kołowy](#), autor nieznany (czas trwania nagrania ok. 3 minut);
- niebieskie kredki w dwóch odcieniach (jasnym i ciemnym);
- kartka papieru A4;
- taśma klejąca – niezbędna do tego, by przymocować kartkę do stołu – lub coś innego, co sprawi, że przy rysowaniu kartka nie będzie się przesuwająca;
- kształt parasola (półkole) wycięty z kolorowego papieru;
- klej.

¹¹ Zagadka *Wiewiórka*,

<https://zagadkidladzieci.net/zagadki/Zagadki+dla+dzieci+o+wiewi%C3%B3rkach> [dostęp: 26.09.2021].

¹² Zagadka *Parasol*, <https://zagadkidladzieci.net/zagadki/Zagadki+dla+dzieci+o+parasolach> [dostęp: 26.09.2021].

Instrukcja wykonania zadania

Przymocować kartkę do stołu. Dziecko, stojąc przy stoliku, bierze jedną zieloną kredkę do ręki i trzyma nad kartką. Włączamy muzykę. Zadanie dziecka polega na rysowaniu kropek w rytm muzyki. Przerwa w muzyce oznacza zmianę koloru kredki. Zadanie powtarzamy kilka razy, aż cała kartka będzie zarysowana luźnymi, nieregularnymi kropkami. Następnie dziecko nakleja na środku kartki półkole (główna część parasola) i dorysowuje uchwyt. Dziecko może dorysować postacie pod parasolem lub – używając swojej wyobraźni – stworzyć obraz jesiennej słoty. W tle wciąż słychać muzykę, do której dziecko rysowało kropki.

Uwaga!!! Najpierw rodzic pokazuje sposób rysowania kropek na swojej kartce, tak by dziecko, poprzez naśladowanie, mogło odwzorować czynność. Następnie pokazuje, w jaki sposób nakleić półkole i dorysować rączkę parasola. Po wykonaniu zadania dziecko opowiada, co przedstawia jego praca.

Załącznik nr 12. Karta pracy *Półkole*, opracowanie własne Renata Wiśniewska.

Część 12. Zabawa „Masażyki” z wykorzystaniem metody Radosna kinezylogia. Dziecko leży na brzuchu (można wykorzystać podłogę, kanapę), włączamy muzykę: [Cztery pory roku – Jesień – Allegro: Ballo, e canto de villanelli](#) Antonia Vivaldiego (czas trwania nagrania około 6 minut). Rodzic improwizuje „grę”, robiąc masaż w rytm muzyki palcami na plecach dziecka; po jakimś czasie następuje zmiana ról.

EWALUACJA ZAJĘĆ:

- dokumentowanie i gromadzenie wytworów pracy;
- monitorowanie postępów dzieci;
- pozyskiwanie informacji zwrotnej;
- ocena i ewaluacja zdalnej pracy;
- udzielanie informacji zwrotnej na bieżąco;
- autorefleksja;
- informacja od dzieci i ich rodziców dotycząca wysłanych materiałów.

BIBLIOGRAFIA:

1. Krzemieniecka L., (2006), *Z przygód krasnala Hałabały*, Warszawa: Nasza Księgarnia.

2. Skorek E. M., (2006), *Rysowane wierszyki*, Kraków: Oficyna Wydawnicza Impuls.

NETOGRAFIA:

1. *Elluard-Gamblin Circle Circassian – taniec kołowy*, autor nieznany,
<https://www.youtube.com/watch?v=OHs5cpJQj94> [dostęp: 11.10.2021].
2. *Jesień – dlaczego liście zmieniają kolor i spadają z drzew?* Film,
<https://www.youtube.com/watch?v=jBpVLrsm3xc> [dostęp: 3.10.2021].
3. *Jesień z Panem Nauczanką*. Film,
<https://www.youtube.com/watch?v=Y7KVVW3B9YF8> [dostęp: 3.10.2021].
4. Krzemieniecka L., *O gościach, co nie przyszli na ucztę*, Film,
<https://www.youtube.com/watch?v=TnWU2L2lp30> [dostęp: 11.11.2021].
5. Vivaldi A., *Cztery pory roku – Jesień – Allegro Ballo, e canto de villanelli*,
<https://www.youtube.com/watch?v=MR9XZQG7F-4> [dostęp: 11.10.2021].
6. Wirtualne puzzle *Jesienne krajobrazy*,
<https://www.jigsawplanet.com/?rc=search&q=jesie%C5%84>.
7. Zagadki dla dzieci. Net, <https://zagadkidladzieci.net/kategorie> [dostęp: 26.09.2021].
8. Zdjęcia: <https://pixabay.com/>.

ZAŁĄCZNIKI:

Załącznik nr 1. Bajka *O gościach, co nie przyszli na ucztę*. Lucyna Krzemieniecka.

Załącznik nr 2. Karta pracy *Jeżyk*, opracowanie własne Renata Wiśniewska.

Załącznik nr 3. Wzór nr 1, opracowanie własne Renata Wiśniewska.

Załącznik nr 4. Wzór nr 2, opracowanie własne Renata Wiśniewska.

Załącznik nr 5. Zdjęcie 1. Grzyby.

Załącznik nr 6. Zdjęcie 2. Jeż.

Załącznik nr 7. Zdjęcie 3. Kasztan.

Załącznik nr 8. Zdjęcie 4. Liście.

Załącznik nr 9. Zdjęcie 5. Szyszki.

Załącznik nr 10. Zdjęcie 6. Wiewiórka.

Załącznik nr 11. Zdjęcie 7 Parasol.

Załącznik nr 12. Karta pracy *Półkole*, opracowanie własne Renata Wiśniewska.

Załącznik nr 1

Bajka *O gościach, co nie przyszli na ucztę*. Lucyna Krzemieniecka.

„Był sobie jeden krasnal, nazywał się Hałabała. Mieszkał w lesie, krzywdą mu się nie działo. Nosił kasztankową czapeczkę i zimą, gdy mróz był na świecie – futereczko krecie. Był wesoły, czupryniasty, malutki i mieszkał w dziupli po wiewiórce, jak to krasnoludki. Miał tam nawet swoje gospodarstwo, mchową pościel, mebelki wystrugane z kory i w woreczku na komineczku orzechów miał mieszek dość spory. Miał i miotełkę z gęsich piórek, co stała w kątku i pilnowała porządku.

Taki był Hałabała.

Pewnego razu, kiedy zobaczył, że mchy rudzieją i borówki w sierpniowym słońcu czerwienieją, pobiegł do wilgi złocistej, pobiegł do jaskółki, pobiegł do słowika śpiewaka, pobiegł do kukułki i powiada:

– Nie odmówcie mi tej radości, przyjdźcie do mnie za trzy dni w gości. Upiekę wam placek z borówkami, będzie uczta nad ucztami. Będziemy kukać, fiukać na cały las, miło nam zejdzie czas.

– Dobrze – powiada wilga złocista i jaskółka, i słowik śpiewak, i kukułka – ale o której godzinie mamy przyjść?

– Przyjdźcie w południe, kiedy słońce siedzi na czubku sosny. Zresztą gwizdnę na was siedem razy.

– Dobrze, tak będzie najlepiej. Gwizdnij, to przylecimy – obiecały ptaki.

I krasnal zadowolony poszedł do domu. Zabrał się zaraz do roboty. Wielkie miał kłopoty. Borówek musiał nazbierać, miodu od pszczołek musiał wyprosić, ogień na komineczku musiał rozpalić i wreszcie, jak się tak przez trzy dni starał, upiekł placek z borówkami. Choć go trochę przyswędził i przydymił, ale był placek niezgorszy i mocny borówczany zapach rozlatował dookoła.

Wtedy krasnal Hałabała ukroił cztery równe porcje, wyskoczył na swoje podwórko i gwizdnął siedem razy, i patrzy, czy po powietrznym moście nie lecą goście.

Stoi, czeka, czeka, a tu nie ma nikogo – ani wilgi złocistej, ani kukułki, ani słowika śpiewaka, ani jaskółki.

Cóż to się stało?

„Może nie słyszą?” – myśli Hałabała i gwizdnął jeszcze siedem razy po siedem, co wypadło razem czterdzieści dziewięć gwizdnięć. A tu nikogo nie ma.

Ogląda się Hałabała z gniewem, aż tu stoi ktoś pod drzewem. Peleryna na nim ruda, liściasta i czapa także.

– Kto jesteś? – pyta Hałabała, a tamten powiada:

– Jestem jesień, przyszedłam powiedzieć, że twoi goście nie przyjdą, żebyś na nich nie czekał.

– A to dlaczego? – pyta Hałabała.

– A bo ja ich wypędziłam z gaju za morze.

– Toś ty taka! – huknął Hałabała.

– A tak, mój zwyczaj taki, że wypędzam ptaki, chodzę po kraju, wypędzam je z gaju. Za morze.

– A więc na nic moje kłopoty, na nic moje borówek zbieranie, na nic moje pitraszenie, na nic szykowanie. I jeszcze powiedziałby ktoś – gości proś! Jak nie, to zjem sam cały placek! – krzyknął zmartwiony Hałabała i poszedł do mieszkania.

Tam, jak się zabrał, jak się zawinał, zjadł po kolei wszystkie cztery porcje, co do okruszyny, a coraz to mruczał:

– Jakem Hałabała, krzywda mi się stała, jakem Hałabała krzywda mi się... – i nie dokończył krasnal, bo już go zmorzył sen.

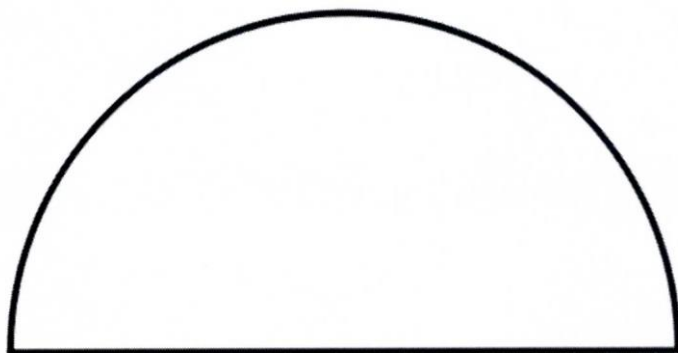
A goście byli już hen, hen. Lecieli przez podniebne szlaki, jak to ptaki. I wilga złocista, i jaskółka, i słowik śpiewak, i kukułka. Lecieli do gorącego kraju, gdzie zimny wiatr nie wieje, gdzie jest piękna wiosna, gdzie się słońce śmieje.

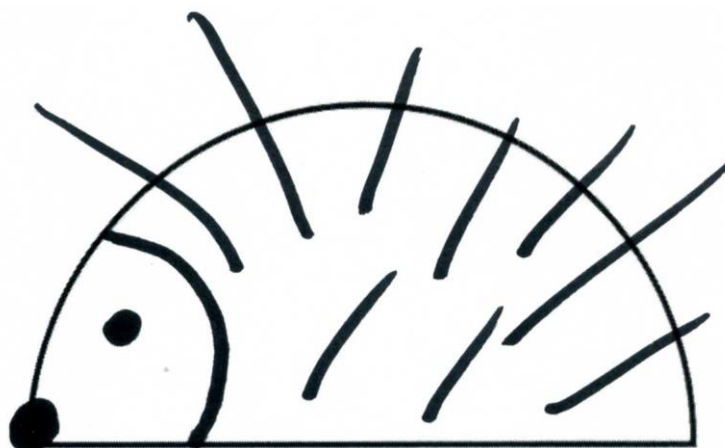
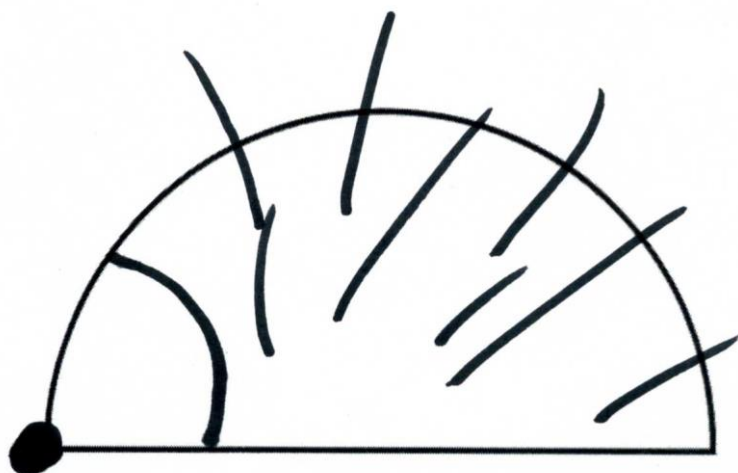
Lecieli do gorącego kraju w przestwór daleki, gdzie w poświacie słonecznej szmaragdowe błyszczą rzeki i gdzie kwitną piękne kwiaty i latają piękniejsze jeszcze od kwiatów kolorowe, tęczowe motyle.

A Hałabała spał tymczasem w wiewiórczej dziupli, a jesień, jak to o niej wie się, chodziła od drzewa do drzewa i strącała liście”.

Załącznik nr 2

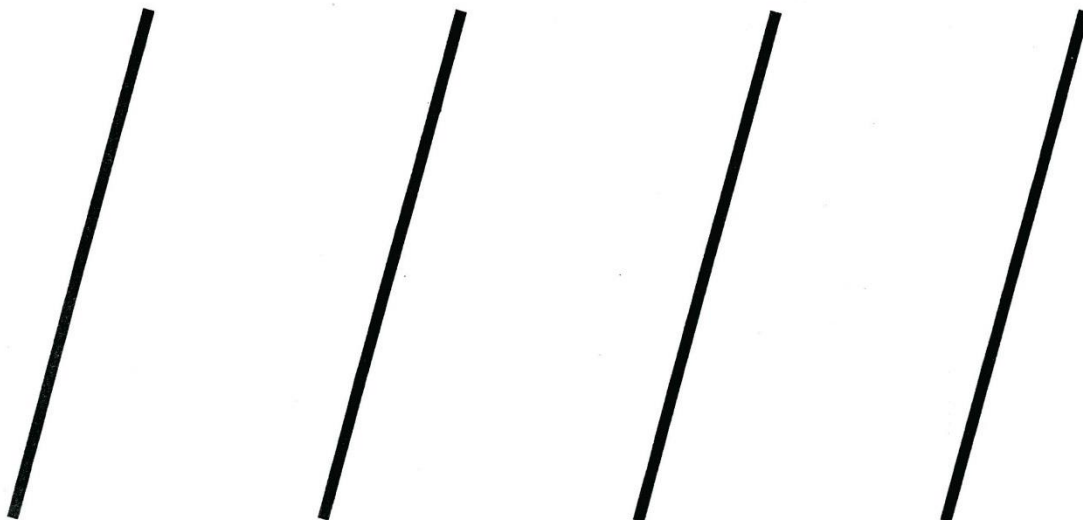
Karta pracy *Jeżyk*, opracowanie własne Renata Wiśniewska.

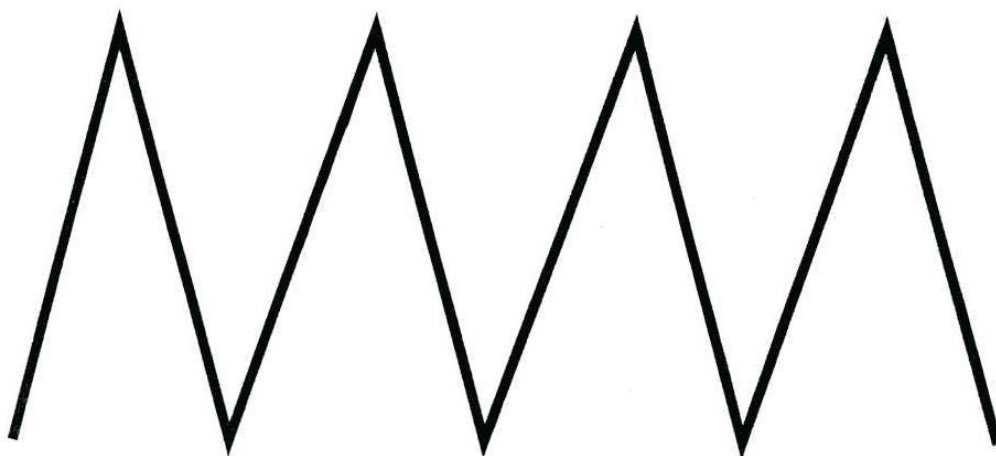
Załącznik nr 3

Wzór nr 1, opracowanie własne Renata Wiśniewska.

Załącznik nr 4

Wzór nr 2, opracowanie własne Renata Wiśniewska.

Załącznik nr 5

Zdjęcie 1. Grzyby.

Źródło: <https://pixabay.com/pl/photos/podgrzybek-kasztanowy-grzyb-borowik-3708755/> [dostęp: 26.09.2021].

Załącznik nr 6

Zdjęcie 2. Jeż.

Źródło: <https://pixabay.com/pl/photos/je%c5%bc-dziecko-m%c5%82ody-je%c5%bc-je%c5%bc-zwierz%c4%99-1759006/> [dostęp: 26.09.2021].

Załącznik nr 7

Zdjęcie 3. Kasztan.

Źródło: <https://pixabay.com/pl/photos/kasztan-dojrza%c5%82y-wybuch-uchylony-6653237/> [dostęp: 26.09.2021].

Załącznik nr 8

Zdjęcie 4. Liście.

Źródło: <https://pixabay.com/pl/photos/pomara%c5%84czowy-odchodzi-jesie%c5%84-las-3705550/> [dostęp: 26.09.2021].

Załącznik nr 9

Zdjęcie 5. Szyszki.

Źródło: <https://pixabay.com/pl/photos/szyszka-ga%c5%82%c4%85%c5%ba-uzyskiwa%c4%87-drzewo-5994110/> [dostęp: 26.09.2021].

Załącznik nr 10

Zdjęcie 6. Wiewiórka.

Źródło: <https://pixabay.com/pl/photos/wiewi%C3%B3rka-zwierz%C4%99-uoczy-gryzonie-493790/> [dostęp: 26.09.2021].

Załącznik nr 11

Zdjęcie 7. Parasol.

Źródło: <https://pixabay.com/pl/photos/parasol-niebo-kolorowy-lataj%c4%85cy-846185/> [dostęp: 26.09.2021].

Załącznik 12

Karta pracy *Półkole*, opracowanie własne Renata Wiśniewska.

